

gemakkelijk tusschen zooveel boeren. Maar hij scheen er nog al tegen te kunnen. 't Was tenminste een zegen, dat er in den wagen één was, die ze verstaan kon. Wat zei hij daar? De wagen rammelde zoo vreeselijk, ze kon hem bijna niet verstaan.

„Kunt u 't nog uithouden van den rook?” vroeg hij glimlachend.

„k Zal wel moeten,” zei ze terug. Ze vond hem toch wel aardig en een knap gezicht had hij ook. Van voorstellen en zoo schenen de lui hier niet te weten; nu, 't kon er ook zonder.

„Ja, onze sigaren, dáár houden we van,” spotte hij.

„Moar ie rooken ja hailndal nait meester,” vond Bos. „Gain segoaren meer ien buus? Ken ik joe dainen?”

„Nee, dank je wel, Bos. Maar de juffrouw heeft er zoo'n last van.”

„Ze zel d'r wel an wennen,” vond Bos, onverstoortbaar. „As ze 'n toerke bie ons west is, wait ze nait beter.”

Vrouw Hazenberg kreeg toch medelijden.

„Ken dat gesmook den nait oet wezen? Binnen ie mie ook kerels? 't Is ja schoamachtig.”

„Wie schoamen ons zoo gauw nait,” zei Wieringa. „Wie binnen zoo en nait ans en doarmit is 't oet. Al dei malle kuren van nait smoken as d'r vrouwluu bie binnen en zoo, da's altmoal niks weerd.”

„Vrouwluu hebben 't altied doan,” merkte vrouw Jansen op, „moar ik zeg, manluu kennen d'r toch nait zunder en as Wieringao moar eerst ais 'n vrouw hef....”

„Den verandert hai nog gain spierke,” zei 't onverstoortbare jongmensch.

„Een buffel,” vond Annie van Dijken hem. Als ze later nog eens met hem in aanraking kwam, zou ze hem leeren, dáár kon hij op rekenen. Was ze nu hier maar eerst uit.

De menschen schenen 't in den wagen gezellig te vinden. Zij begreep dat niet. 't Was er immers niet uit te houden. Die vrouwen waren ook maar zoo zoo. Ze lachten om die Wieringa, alsof hij heel iets aardigs zei, terwijl hij toch enkel maar onbeschaamd was.

En dan hielden ze een gesprek over wat ze „ien stad” gezien hadden en soms fluisterden ze. En ze hadden geheimzinnige pakken en pakjes bij zich, die ze bewaarden onder de bank en wegtooverden op allerlei vreemde plaatsen, onder den mantel, in een duister hoekje, alsof ze niet wilden weten, dat ze inkoopden hadden gedaan.

Bos voelde met zijn rechervoet al eens onder de bank en stootte zóó lang tegen een groot pak, tot hij het te voorschijn had gebracht. 't Lag nu Jansen op de voeten.

„Ie hebben ien stad nog al wat kofft,” merkte Bos op en hij zei het kortaf.

Jansen was verlegen.

„Jao, zai, 't binnen altmoal dinkjes, dei je bie ons nait kriegén, kennen. Den mou je vanzulfs wel ien stad terecht kommen. 't Mos ainlieks nait neudig wezen.”

„Dat zeg ik ook,” zei Bos. „'k Zee 't lest nog tegen doornie, tou die bie ons op hoesbezuik was. Hai har weer zoo preekt over moat en gewicht. Jao, den bin 'k altied biendens, want wat wait zo'n man nou van 'n winkel of? 'k Zee, nou doornie zee 'k, as wie eerlieks deur wereld willen, den mouten doornies en meesters heur geld nait noar stad brengen. Wat bie ons verdaind wordt, mout bie ons ook weer oetgeven worren. Ol' har niks tegen te proaten, heur. Mevrouw gait nog al ais noar stad en den wait ik 't ja wel.”

„Da's schoamachtig,” zei Jansen. „Moar zukke luu waiten nargens van, dat zeg ik moar.”

De andere reizigers gaven blijk van hun instemming, maar ze werden toch een beetje onrustig, alsof ze hun geweten niet al te zuiver voelden.

Klaas Wieringa dacht: „Da's ja oarig. Moar nou smiet ik bongel d'r ien.”

„Heden, Jansen, hou duur was koffie ien stad. 'k Was d'r ja bie, dat d'r zooveul pond veur joe ienpakt worde.”

Jansen schoof verlegen heen en weer.

„Weer an 't scheervooglen, Wieringao? Jao, ie binnen zo'n guut.”

Maar Bos keek bijzonder wantrouwig en hij bleef het verdere deel van de reis merkwaardig koel tegen Jansen.

Meester Terpstra had pret. Even keek hij naar zijn buurvrouw en in haar oogen zag hij tintellichtjes komen. Zij had toch klaarblijkelijk begrepen, waarover het ging. Fijn toch, zooals die lui elkaar er tusschen konden nemen.

(Wordt vervolgd.)

VERKLARING VAN WOORDEN EN UITDRUKKINGEN.

aibels	= geweldig	oet te gast	= uit logeeren
buus	= zak	plaistren	= ergens aanhouden
biendens	= inwendig boos	schoamachtig	= beschamend
gesmook	= rooken	schienvat	= lantaarn
hooskes	= kousjes	wichter	= meisjes
kneller	= kellner	wieluu	= menschen
manje	= mannetje		zooals wij
nou smiet ik bongel d'r ien	= nu maak ik ze aan den gang		

De Molen.

P. J. G. Gabriël.

DE DORPSKERK

Ik heb lang zitten kijken naar het hoekje, dat de schilder wel zéér bekoord moet hebben, met zóóveel liefde is het weergegeven.

Nanninga is een serieus werker, en hij is niet tevreden met na-teekenen. Hij brengt sfeer in zijn werk. Hij moet dat kerkje met de kleine huisjes en schuurtjes liefgehad hebben.

Gelukkig komen we langzamerhand weer tot bezinning.

Wisten we soms niet, wat een schilderij moest voorstellen, thans is dit, tenminste bij een deel onzer schilders, weer anders geworden.

Met *het* realisme hadden we reeds lang afgedaan, we hebben nu in een deel van het jongere werk het verdiepte, het ver-idealiseerde realisme.

Is dat toch niet steeds het zoeken van de werkelijkheid achter de dingen?

Nanninga mogen we dankbaar zijn.

Het is mij, of ik hier sta in het tuintje, op een Zaterdag, in den namiddag. Ik weet niet, hoe het komt, maar alles om mij zegt, dat het morgen Zondag zal zijn. Dat oude hek, dat brokkelige schuurtje, is op Zaterdagmiddag zooveel anders dan op de andere werkdagen. 't Licht op het kerkje valt anders. Er is in de lucht een stemming van stil verwachten.

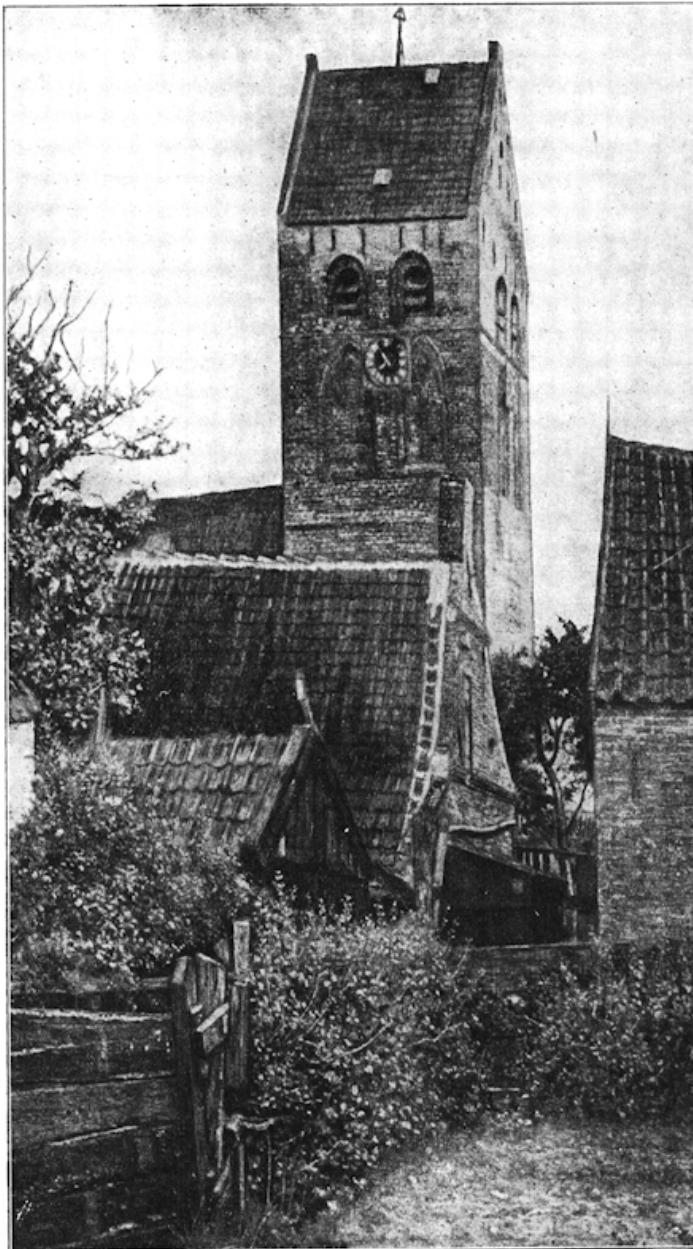
Ik hoor, terwijl ik dit schrijf, machines ratelen, ik ben midden in het leven van allen dag, maar ik voel heimwee naar dit stil, rustig dorpje. Ik zou er willen zijn, om te zien, om te luisteren. Het is stil.

Daar klinkt, in de verte, een vrouwenlach op. Ik weet, dat daar ginds nog druk gewerkt wordt, om klaar te komen voor den Zondag. Maar er wordt gewerkt voor een feest en de feeststemming zit al in de lucht.

Daar valt plots in de stilte een zware klokkegalm.

De week wordt uitgeluid; het is morgen Zondag.

Op 't pleintje voor de kerk is de koster druk in de weer. 't Straatje moet nog van 't er opge-

waaide stof ontdaan worden. En straks zie ik hem scharrelen fusschen de oude, verweerde grafsteenen, om een paar dorre takken op te rapen.

Wij kunnen ons voorbereiden, de Zondagsstemming komt al tot ons. Dit hebben we aan de kunst van Nanninga te danken. K.

BOEKENSCHOUW.

HET begint winter te worden, de avonden zijn weer lang; het is gezellig, wanneer in de kamer enkele vrouwen en meisjes zich bezighouden met handwerken. Natuurlijk: er zijn vaak andere dingen te doen. Doch men meene niet, dat handwerken enkel tijdsvulling, tijddooding zou zijn. Zeer veel praktische zaken worden in onzen tijd in allerlei technieken vervaardigd.

De bekende firma Van Wees en Weiss te Zeist zorgde weer voor aanvulling van onze voorraad handleidingen. Een paar bespraken we eenigszins uitvoeriger. Hier volgen enkele, die reeds meer algemeen bekend zijn.

Geen handwerkzaak passeert men tegenwoordig, of men ziet er raffiawerk. Beyers extra-serie H 310 geeft tal van voorbeelden, zeer apart soms. Ook matjes en mandjes van raffia in verbinding met pitriet. Verder heel aardige bloempotten en hangers over draad-vorm; dan raffia op gaas gewerkt, gevlochten of over karton gewezen.

H 309 van dezelfde serie komt met een keur van de nieuwste handwerkjes in wol.

Zeer aparte patronen vaak. Pas las ik van een Fransche naald-kunstenares, die met haar man de borduurfiguren voor mantels, japonnen en vesten ontwerpt in eenvoudige rechthoekige verhoudingen van vlakken en lijnen.

Aan iets dergelijks deden sommige kussens in dit werkje mij denken. En wat te zeggen van een mandje met Paasch-eieren, of een kloek met kuikens, beiden bedoeld als eierwarmers?

Kleiner van omvang is H 311, een nummertje met Kunstbreiwerk. Vooral bedoeld voor beginners.

Eenige patronen worden op de oude manier beschreven, enkel met tekst. Eén van de kleedjes en de theewarmer zijn echter van telpatroon voorzien, om te doen ervaren, dat het werken naar Beyers telpatronen veel gemakkelijker is. Zodoende vormt deze uitgave, die slechts dertig cent kost, een overgang naar de grootere boeken met kunstbreiwerk H 62 en H 64.

En dan is er nog een extra blad, met zes soorten hoeken in zijdenbast of geprepareerde raffia. Heel aardige modellen, zoowel voor dames als voor kinderen. Verder nog twee tashjes, een gebreed kleed en een gebreed kussen, alles van bastzijde, voor de prijs van 20 cents.

We herinneren er hier nog eens aan, dat al de Beyers uitgaven door de firma Van Wees en Weiss te Zeist worden geleverd aan handwerk-winkels en manufacturenzaken, waar men handwerken verkoopt, en door de firma Albert de Lange te Amsterdam aan den boekhandel.

Men vrage daar dus de verschillende nummers ter inzage.

Van geheel anderen aard zijn de boeken, die we van de Uitgeverij „Holland” te Amsterdam ter recensie ontvingen.

Ten eerste „Bobbed hair” door Nelly van Dijk-Has. Voor de lezeressen, die reeds langer op ons blad geabonneerd zijn, geen onbekende. We behoeven er dus hier niet veel van te zeggen. Laat ik alleen vertellen, dat het verhaal met flinke, duidelijke letter gedrukt is, en het geheel door het meisjeskopje op den omslag veel heeft van de reis-lectuur, die door allerlei andere firma's in den handel wordt gebracht. Ongetwijfeld is de novelle voor dit doel geschikt. Al hoop ik niet, dat de schrijfster van „Levensspanning” ons verder vooral boeken zal geven van dit luchtiger genre, als „Bobbed Hair” is, aan de anderen kant lijdt het geen twijfel, of ook voor ontspanningslectuur van christelijke strekking is er onder ons nog wel plaats.

„Cirkelgang” door O. Ruysch, bij dezelfde uitgeefster, beschrijft een tijdperk uit het leven van een boefje, voornamelijk z'n verblijf op de stichting Veenland, de terugkomst bij z'n moeder, z'n langzaam weer afzakken en als gevolg daarvan zijn herplaatsing op Veenland, waar z'n opvoeders weer van voren aan met hem moeten beginnen. Een echte cirkelgang.

Ik weet niet, of de heer Ruysch werkzaam is in een tuchtschool of iets dergelijks, maar 'k vermoed van wel. Zoowel de verschillende opvoeders daar, als het boefje Kobus zijn zoo geheel naar het leven geteekend, dat men voelt: de auteur moet ze hebben gekend. Cirkelgang geeft ons een droef-realistisch verhaal; toch is het goed, wanneer we ook van deze werkelijkheid eens kennis nemen, al was het alleen, opdat we te dankbaarder zouden zijn, wanneer God ons, voor zulk een droeven cirkelgang des levens bewaarde.

Nog ontvingen we de geïllustreerde christelijke scheurkalender 1928 van J. N. Voorhoeve te Den Haag. Het schild geeft een voorstelling van Mefiboseth bij David. We hebben wel eens mooier schild gezien en gelooven nooit, dat David er zóó uitzag, als dit schild ons wil wijsmaken.

Twee premieboeken vergezellen den kalender. Het eerste is: Klavervier, door W. Schippers. Het tweede premieboek is: Het Geloof overwint, een historisch verhaal van W. Brockhaus. Men ziet: de uitgever geeft veel.

J. M. W.—W.

LUNTEREN.

TWEE jaren geleden schreef ik in „de Jonge Vrouw” een en ander over een week in het conferentie-oord van den Zendings-Studie-Raad te Lunteren.

Gaarne zou ik het vorige jaar ook zijn gegaan, maar ik had toen mijn vacantie juist gehad. Gelukkig kon ik dezen zomer de eerste der drie conferentieweken meemaken en wel van 1—6 Augustus.

Voor wie ook al eens een dergelijke week daar in Lunteren heeft meegemaakt, zegt alleen het woord „Lunteren” al alles, nietwaar? Dan denk je aan die heerlijk-gezellige dagen daar; allen één in denken en voelen zoo'n week — wég voor een korten tijd alle géschil en vérschil — wég uit het roezige, woelige leven van allen-dag. Dát alleen al geeft je een gevoel van rust en vrede: we voelen ons één, al die 170 menschen verbonden aan elkander door één gemeenschappelijken band, de liefde tot den Heiland en Zijn Koninkrijk.

's Morgens, al vroeg (als je tenminste van 't hooge Noorden komt) begint de reis en dan, vooral het laatste eind van Amersfoort tot Lunteren, komen er al meer reizigers, allen met eenzelfde doel: Lunteren; je ziet het al aan hun koffers, waaraan de rose labels, die vooruit aan alle deelnemers worden gezonden voor de bagage, die wordt afgehaald aan het station. O, ze maken het den menschen daar zoo gemakkelijk in Lunteren: alles kun je op den bagage-wagen laden, waar het onder de trouwe hoede is van den bagage-meester. En dan gaat het voorwaarts, door het mooie dorp en langs de bosschen, naar het Conferentie-oord. Opeens sta je er voor: een grootte, open plek met de houten barakken van: hoofdgebouw — waarin de vergaderzaal en boekerij waar de heer v. Seters zoo welwillend is alle mogelijke inlichtingen te verschaffen, en cantine-eetzaal en slaapkamertjes.

Het eerste is dan pension-geld offeren aan den penningmeester, die zitting houdt in een vertrekje naast de eetzaal — meteen krijgt elk dan een lijst, waarop de namen van alle deelnemers(sters) en een rond cartonnetje, keurig en stevig in blik-omlijsting, aan een rood koordje, waarop je naam. Dat is ter vergemakkelijking van de kennismaking aan tafel.

In het hoofdgebouw kun je nu allereerst een kommetje thee halen; zoo leuk, al die verdorste reizigers met een kommetje naar de thee-distributie; en dan je bedje gaan spreiden. De

dames hebben twee, de heeren één barak om te slapen; deze barakken zijn zeer strengelijk van elkander gescheiden, de heele terrein-breedte ligt er tusschen. Vlak bij de slaapkamers der heeren bevindt zich ook die van de sprekers en gasten. De kamertjes zijn heel eenvoudig met twee of drie (naar verkiezing) smalle ledikanten: dekens zijn aanwezig, voor lakens en sloopen zorg je zelf; wel een beetje lastig is het niet aanwezig zijn van een spiegel; zonder nu bepaald den naam te hebben van „ijdelruit”, moet er toch eigenlijk wél een dergelijk toilet-artikel zijn — enfin, je kunt betrekkelijk gemakkelijk zelf eentje meenemen.

Als de bedden zijn opgemaakt, een paar wandtekstjes opgehangen, een fleurig kleedje over het nachtkastje met een bouquetje hei of zandklokjes, — dan heb je een gezellig, knus kamertje. 't Is juist zoo aardig alles elken morgen te moeten doen, dat bedrijvig af- en aanloopen om water te halen enz. enz. Jammer genoeg waren deze eerste week de studenten van de Zendings-school te Oegstgeest nog niet aanwezig en misten we onze koraalmuziek.

Voor al 's avonds, als allen onder de wol zijn en 't stil is en donker, geeft die muziek zoo'n heerlijk, bijna verheven gevoel, zoo intens veel je dan de Gods-nabijheid. In alle gebouwen is nu electrisch licht — een reuzen-verbetering, maar ook is nu de gezellige intimiteit van kaars- en petroleumlicht verdwenen. Om 11 uur komt de barak-chef bij alle kamers langs, informeert of alle kiekens „binnen” zijn, is dit niet het geval, dan komt er hoog in den mast, die midden op het terrein staat en waaraan de driekleur wappert, een licht aan, als teeken, en wordt de bel geluid; maar 't is geraden 's avonds niet te ver het bosch in te gaan, want in een minimum van tijd ben je den weg kwijt in die pikzwarte duisternis.

's Morgens zeven uur réveille en om acht uur ontbijt (als je corvée-diensten hebt, een half uur vroeger). Die maaltijden zijn ook zoo eenig, de lange tafels, keurig gedekt, met overal frissche bloemen in aardige kannen en vazen, alles even prettig en gezellig gemaakt door de voorbeeldige en vriendelijke zorgen van onze trouwe kampmoeder, Mejuffrouw Sybrant. — Daar komt dan bij, al dat gegons van stemmen, al die blijge gezichten.

En elk oogenblik klinkt er vroolijk gelach om een of ander geestig gezegde, want er heerscht een aangename conversatietoon, ook vooral aan

Ons cursushoekje in 't bosch.

tafel, echt frisch en pittig soms, dank zij mede onzen voortreffelijken, steeds-op-zijn-post-zijnden kampcommandant, den heer Brink, die tot in den laten avond waakte over het welzijn van zijn kudde! — Verder zijn er 'smorgens de Bijbelbespreking en de studie-groepen en cursussen, die bij mooi weer in 't bosch of op de hei worden gehouden. Dan kwam de wind soms door de dennen ruischen, bogen die hooge, slanke stammen — je hóorde 't komen, verder gaan over je hoofd — wéér verder, tot het stil werd, die innige bosch-stilte, als de zonnestralen, getemperd, glijden door de takken, goudig licht, spelend langs de stammen, — op den grond van geurig-bruine naalden en donker, fluweelig-groen mos. Alleen al die omgeving stemt tot vrede. — Of ook de wandelingen op de hei: allen samen, na de avond-lezing, als we gingen zingen bij „de hooge bank.” Schilderachtig, al die lichtjes van zaklantaarns in het donkere bosch, dan op de wijde hei; één avond, op den terugtocht, kwam het allermooiste: ver weg over de hei, kwam de maan op, even boven het bosch, als een groote, roode bal — zóó schitterend mooi en majestueus, dat we er stil van werden; langzamerhand kwam ze hooger en ging over in zacht-oranje, tot ze eindelijk hoog, in blankzilveren glans scheen over de nacht-stille heide.

Een anderen avond hebben we gezongen in

het groote portiek van de uitzichtoren, (die staat, even buiten het Conferentie-terrein).

Op die toren heb je een prachtig uitzicht naar alle kanten en zie je de omringende dorpen als Barneveld, Ede enz.

Oneindig-ver ligt de hei, als een groot, paars tapijt en dan weer bosschen en gele korenvelden en hier en daar als fijne silhouettes: een torentje boven de boomtoppen uit. Vlak tegenover den ingang van die toren is een breede, mooie boschlaan en van daar uit gezien leek het zóó aardig, dat zangkoor met hun lichtjes in die donkere nis.

De middagen waren gewijd aan fiets- en wandeltochten; op de laatste werd dan gewoonlijk verteld door één der zendingen; alle wandelaars gingen in een kring zitten en je luisterde maar naar die verhalen van zendingslief en -leed en je krijgt even een blik, een diepen blik in het leven van die mannen en vrouwen, die alles verlaten, in dienst van hun Zender: Koning Jezus; klein voel je je dan soms. —

't Is me onmogelijk hier al die mooie geschiedenissen weer te geven — 't zou een heele „Jonge Vrouw” en misschien nog wel veel meer in beslag nemen — bovendien wat zou ik moeten nemen? Alles was mooi, alles interessant en de moeite van vertellen óverwaard — dus waag ik me daar niet aan.

Eén wandelmiddag hadden we, waarop niet rechtstreeks van het eigenlijke zendingswerk werd verteld; dáárvan zou ik dus iets kunnen vertellen, — iets — en dan is het nog niets in vergelijking met het verhaal van den verteller zelf. Dat was de middag, waarop Ds. de Vey Messdagh — van Rotterdam zou spreken. We wandelden tot een grooten kuil, midden in het bosch en vonden daar allemaal een idyllisch plaatsje, in de kuil of boven aan den rand en in 't midden stond de verteller.

Een paar uren heeft Ds. de Vey Messdagh gesproken, zóó in-mooi en boeiend, dat het was

of we de dingen vóór ons zagen, het leefde voor ons, en zóó stil als het was; en om ons heen het bosch — een middag om nooit te vergeten.

Met den spreker reisden we naar Jeruzalem; de heele reis maakten we mee — je zag Triëst in den donkeren avond, als een krans van lichten — Brindisi, de laatste Europeesche haven en dan de wijde zee, — tusschen twee landen: Europa en Afrika, met als eerste stad Caïro — „de overwinnaar”. —

Daar staan ze, de als vorsten gekleede Oosterlingen in hun schilderachtige mantels: Caïro, brandpunt van den Islam, met haar geweldige Universiteit, waaraan 40.000 studenten. Als een visioen zagen we het: de stralend-witte stad, overgoten met den rooden gloed der ondergaande zon, een overweldigend schouwspel; en door de stilte van den avond zweven de eigenaardig-melancholieke klanken der doedelzakken van de Schotsche soldaten. — Verder door Afrika, het land van de sfinsxen en piramyden, grootsch, met een geheimzinnige bekoring, — door de Bijbel-landen, ons zoo bekend, naar Jeruzalem. Ontroerend zal het zijn voor de poorten van Jeruzalem te staan, als Christen, en dan binnen te gaan, te loopen door de smalle straten, het bonte gewoel en geschreeuw, soms het roepen van een karavaan-leider en ze gaan langs je heen: de kameelen op hun hooge pooten, beladen met koopwaar. Daar loopen ze de Oostersche vrouwen, gesluierd, de gehuwde ook nog de oogen bedekt, met langs haar voorhoofd de rij huwelijkspenningen.

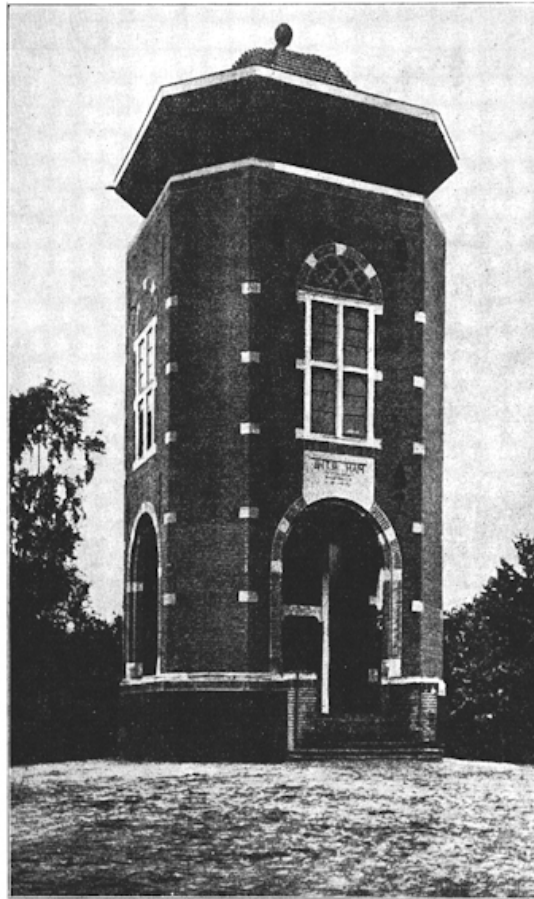
Dan begrijp je ook opeens zoo duidelijk die gelijkenis van de verloren penning: 't was immers haar huwelijks-penning, haar zichtbaar teeken van trouw! En nog meer gelijknissen begrijpen we nu: de mooie beelden, gegrepen uit het Oostersche landleven: élk schaap kent de stem van zijn eigen herder en dat gaat nóg zoo: iedere herder heeft zijn eigen roep, waaraan zijn kudde hem kent: een vréemde herder — een vréemde klank — en dus — niet volgen. — Of — de Heiland noemt zich Zelf de deur der schaapskooi en dat is in 's Oosten letterlijk waar: de herder is zelf de deur van de kooi. 's Avonds als zijn dieren terugkomen, gaat de herder staan aan den ingang en één voor één gaan ze binnen, tusschen zijn beenen door — en zijn allen veilig geborgen, dan gaat de herder zitten, vlak vóór den ingang en komt een vijand, dan moet hij eerst den trouwen herder verjagen, dooden — want hij stelt immers zijn leven voor zijn schapen. —

Is het niet aangrijpend mooi en voelen we niet, nóg dieper dan, de oneindig groote liefde en

trouw van den Grooten, Goeden Herder? —

Ook zijn er dingen, die weemoedig stemmen: op de plaats waar vroeger de Tempel stond, verheft zich nu een moskee; „de halve maan,” inplaats van „het Kruis,” de Islam in het midden van Gods Volk. In de voorhal is nog de rots met in het midden een gat, waarin vroeger het bekken voor het brandoffer en daaronder het kanalenstelsel, waardoor het bloed werd afgeleid naar buiten. —

En we gaan weer verder, naar den z.g. Klaagmuur. Daar komen ze de Joden, het volk van God, elken aanvang van den Sabbath en weenen en smeeken, met Oostersche, hartstochtelijke droefheid om de komst van den Messias, om licht en verlossing — en diep, vol ontroering hebben we 't allen meegevoeld, dat verlangen, dat weeklagen, denkend aan de woorden van den Heiland: „Hoe menigmaal heb Ik u willen bijeen vergaderen, gelijk een hen haar kiekens vergadert, — maar gijlieden hebt niet gewild.” Verworpen, — het kostbaarste en hoogste.

Uitzichttoren Lunteren.

En eindelijk nam Dr. de Vey Messdagh ons mee naar de Heilige Grafkerk, zoo genoemd, omdat dáár, naar alle waarschijnlijkheid de plaats is, waar het graf is geweest van Christus.

Eigenlijk is het een complex van gebouwen; het middenstuk is een glazen koepel en binnen in het graf — dan gaat een huivering van eerbiedige ontroering door je hart en je zinkt op de knieën als zoovelen, de eeuwen door het gedaan hebben, getuige de uitgeholde randen van den steen.

Rondom dát kapelletje, scharen zich allerlei andere kapellen van: Armeniërs, Copten, Fransiscanen, Dominicanen — ook nog leege. Mooie gedachte: alle Christenen rondom den Heiland geschaard — verschillend van opvatting — toch allen één Zaligmaker — één Verlosser.

Boven is nog een klein vertrekje — een klein heiligdom, behangen met tapijten en rondom altaren, met zacht, stil-lichtende kaarsevlammertjes: Golgotha, en we hebben meegezongen: „Jezus uw verzoenend sterven, blijft het rustpunt van mijn hart.....”

Nog iets treffends was er in het Fransche nonnenklooster: altijd blijven daar in de kapel, twee nonnen geknield liggen, biddend voor de zending onder de Joden; telkens worden deze zusters afgelost, maar altijd zijn er een paar, die daar bidden — bidden voor Gods Volk, om ook hen Jezus Christus te brengen. —

Dat alles is binnen Jeruzalem — maar even daarbuiten ligt de Olijfberg, de berg met zijn vele herinneringen, de berg, vanwaar Jezus de Heilige stad overzag, weenende over haar lot, waar Hij Zijn laatste woorden sprak tot Zijn discipelen en vanwaar Hij ook wederom opvoer naar Zijn Vader in den hemel. Het pad, dat voert naar den top is nog even steil als toen; (alle wegen in het Oosten blijven intact) daar ligt ook Gethsémané. Door een poortje in den muur gaan we mee naar binnen, een monnik wijst den weg en voor ons verheffen zich de eeuwenoude olijfbomen — dáár streed Jezus den bittersten strijd, dien ooit gestreden is — dáár worstelde Hij om den beker te kunnen drinken — in eenswillendheid met den Vader. — Gethsémané. — Dr. de Vey Messdagh vertelde ons, hoe plotseling een groepje luidruchtige Amerikanen binnenkwam, gewapend met hun codacs, wreed scheurend de heilige sfeer, die er heerschte — en zoo aangrijpend liet hij er op volgen, hoe toen door hem heen was gegaan: „Kunt gij dan niet één ure met Mij waken?” —

Zoo is het ook zoo dikwijls met ons — overal tijd voor, alles kan gebeuren — maar één, één enkel uurtje alléén, enkel en alléén met Jezus, vóór Jezus — hoé vaak is daar tijd voor. —

Dien middag vooral staat in mijn herinnering als een middag van heilige ontroering, een ure van dicht bij Jezus te zijn geweest, onder de beademing van Zijn liefde en Geest — dáárom móést ik over déze uren in Lunteren iets vertellen — dan kunnen we, na zulke uren het leven weer ingaan, het leven, met voor een ieder zijn eigen zorgen en verdrietelijkheden, maar dán gaan we getroost en bemoedigd, in het vaste weten, dat Eén ons leidt, dóór alles heen; veilig is 't gaan aan Zijn Hand. —

En daarom ook is het zendingswerk zulk een heerlijk werk; uit verschillende dingen, ons door de zendelingen verteld, blijkt zoo de schrijnende behoefte der heidenen naar den Verlosser, ze voelen, er is een Macht, een Opperwezen en ze kunnen den weg niet vinden; 'k denk aan hetgeen zending de Neef van Nw. Guinea verhaalde, hoe daar 's avonds de moeders met haar kindertjes naar buiten gaan en ze met uitgestrekte armen opdragen in de hoede van de maan — is het niet diep, diep tragisch?

En het zijn niet alleen de Papoea's van Nw. Guinea, die snakken naar Licht, schier overal is dat verlangen — die roep: „Komt over en helpt ons.”

En daar zijn mannen en vrouwen, die gaan, helden en heldinnen — maar het is nog niet genoeg — en ook ontbreken dikwijls de middelen om flink door te kunnen tasten — de zending kost veel, ontzaglijk veel natuurlijk en de offervaardigheid van hen, die achterblijven is vaak zoo gering, beschamend gering, als we denken aan het offer dat Christus voor óns bracht. Iets kunnen wij toch ook doen, niet alleen aan geld, maar ook lectuur voor onze zendingsvrouwen is zoo welkom; haar echtgenooten zijn soms dagen achtereen op een dienstreis en zij blijven achter op de verre posten, einden en einden weg van de beschaafde wereld; ik meen wel, dat Mevrouw Boissevain te de Bilt — hieromtrent nadere inlichtingen kan verschaffen, voor die er belang instelt. Zulk een Conferentie brengt je de Zending nader aan het hart, de liefde tot de Zending wordt grooter, dieper, we leeren begrijpen en door dat begrijpen leeren we ook zien wat we kunnen doen om mee te werken en te steunen, die heerlijke arbeid. We kunnen nu eenmaal niet allen gaan; nog afgezien van de roeping, kunnen daar omstandigheden zijn, die het onmogelijk maken. Maar daarom behoeven we niet stil te blijven zitten; we kunnen meewerken, allemaal en dan nog iets — we kunnen voor hen, die uit gaan: bidden — bidden om steun in hun moeilijk werk, om voorlichting, om standvastigheid en trouw; dán, met achter zich, een bid-dende gemeente, zullen onze zendelingen en zij

Cursus van Ds. Crommelin over Oost-Java.

die werken in het belang van de zending, zich sterk gevoelen, gedragen door het gebed. — Dat alles wordt ons nader aan het hart gelegd in Lunteren, vooral den laatsten avond, als den vertrekkenden zendelingen een woord tot afscheid wordt meegegeven, we hun het: „Gaaf in vrede” toezingen en „wij dragen u in den gebede...” zij die gaan en zij die reeds werken; dan denken we ook aan onzen zendings-director Dr. Z. J. Brouwer, onzen voorzitter van voor twee jaar, die nu voor een studiereis in Indië vertoeft en persoonlijk de arbeid van de zending daar gadeslaat. Een heerlijke taak, maar ook voelen we iets van het groote offer, dat hij hiermede brengt — in het vaderland blijven achter: zijn vrouw en twee dochtertjes — ook hij én zijn vrouw hebben ons gebed noodig — moge hij werkzaam zijn daar tot Gods eer en uitbreiding van Zijn Rijk en alzoo behouden tot ons wederkeeren.

En toen kwam, zooals aan alles, het einde; soms denk ik wel eens, dat alles te veel is voor één week, om allemaal te verwerken; onze vice-voorzitter Dr. de Vey Messdagh — zei het zoo mooi in zijn slotwoord: we zijn „op den berg” geweest.

Telkens en telkens voelde je dat wéér: bij de morgen-bijbelbesprekingen van Dr. Riemens uit Leiden, bij de woorden van den voorzitter Ds. Joh. Rauws — ja, bij allen, die spraken..... „op den berg.”

En vanaf „den berg” moesten we toen het dagelijksche leven weer in — voor den één een licht, effen pad, voor den ander een weg van

smart en zorgen, en voor hen, die Jezus liefhebben en belijden, is de weg niet gemakkelijk; als Jezus in ons leven komt, beteekent dat niet, dat de strijd er nu uit is, o, neen, dán juist begint het: midden in de wereld staan in dezen, tegenwoordigen tijd van ongelooft en bijgeloof — dán het Licht hoog houden op den kandelaar — onze arm wordt dan wel eens moe —, maar — als Jezus Zelf dan komt en onze zwakke arm steunt, dan kunnen we meer en beuren

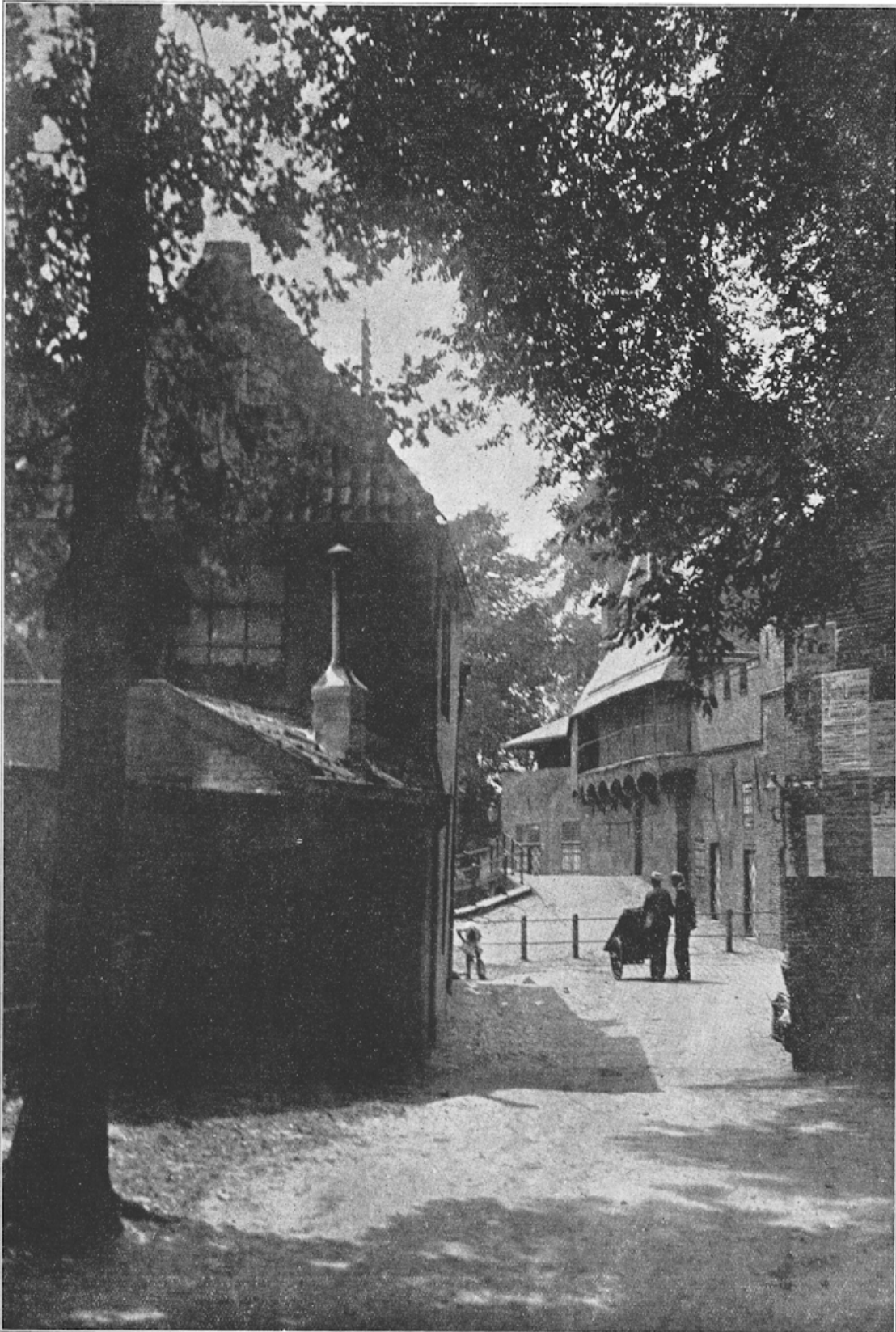
we ons Licht hóóg, opdat het vér schijnen mag, dan wordt het een voortgaan, zonder omzien; diep drijft Jezus de ploegschaar soms in onzen levensakker, maar juist daardoor komt de vruchtbare aarde boven, wordt de harde grond los en bereid om het zaad te ontvangen.

Belijden en beleven Wiens wij zijn — Jezus Christus brengen en verkondigen — ook in dagelijksche omgeving, laten zien, dat wij zijn: „met Jezus geweest.”

Stil en ontroerd hebben we dien laatsten avond om het kampvuur gezeten, midden op het terrein, om ons heen de zwarte bosschen. Een kampvuur heeft zoo'n eigenaardige, sprookjes-achtige bekoring: de hooge vlammen met hun schitterende kleur-schakeeringen van geel-oranje-rood tot violet en die gouden regen van neerspattende vonkjes tegen den donkeren avondhemel; en langs de dorre takjes en naalden, fijne vuurlijntjes, als gouden sneeuw.... bij de schemering van het uitdoovende kampvuur hebben we gezongen, den Avondzang en „Ach, blijf met Uw genade, Heer Jezus ons nabij....”

En die woorden hebben we meegenomen, het leven in en met die bede is het mogelijk staande te blijven, temidden van onzen tastende, zoekende wereld, — Rijke dagen waren het „op den berg,” gezegende dagen, ook voor ons verdere leven en met steeds meer liefde en trouwe toewijding zij in ons aller hart de bede: „Uw Koninkrijk kome”..... Zóó zal ook deze Conferentie wederom rijke vruchten dragen. —

WILLY THEIJSSSEN.

Gezicht op de Koppelpoort, Amersfoort.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

DE MEESTER

VRIJ BEWERKT NAAR HANS WALTER.

De Verzoeking.

HEET brandt de zon op de kalkrotsen van Juda's woestijn. Om schrale bremstruiken zoemen de bijen. Hoog in de lucht zweeft in zonneglans een adelaar.

Daar gaat op onbeschaduwde pad een hoge gestalte.

Is het een uitgebannene, die de menschen mijdt? Is het een wijze, die, zichzelf genoeg, de stilte en de eenzaamheid zoekt?

Hij is opgestegen uit de vlakte van den Jordaan, waar Johannes de Dooper doopte en predikte van het koninkrijk der hemelen, dat nabij was gekomen.

Hij brengt dat koninkrijk met zich mee. Hij is de Messias, die gekomen is, om te zoeken en zalig te maken wat verloren is.

Het diepe zwijgen van de woestijn omgeeft den Eenzame, die geen plaats heeft, waar Hij zijn hoofd kan nederleggen.

Zijn ziel spreekt met God. En God spreekt met Zijn ziel.

Heerlijke dagen heeft de Heiland doorleefd; het waren dagen van voorbereiding voor Zijn heilig ambt.

Nu zijn lichaam en geest afgemat. Jezus smacht naar rust, Hij verlangt naar voedsel, Hij wil de nabijheid van menschen.

Maar rust en spijs en menschen zijn zeer ver.

Boven de Doode Zee pakken zich, een zwavelucht uitademend, nevelen tezamen. En met den adem van den aanstuwenden wind, die geen koelte brengt, maar wel afmatting en verslapping, komen er klanken als lokkende stemmen uit een verre wereld. En in die stemmen beeft het heimwee van Zijn volk.

„Wilt Gij de Messias zijn? Weet Gij, wat een volk, wat de menschheid van den Messias verwacht?

— Een leven zonder nood, zonder leed, zonder ontbering. Zalige rust, en brood voor den honger, en bevrijding van den harden arbeid in den dienst der vreemde overheerschers, bevrijding van moeite en zorg.

Wilt gij dat Uw volk geven?

Gij kunt het, als Gij wilt. Eén woord van Uw mond is daarvoor maar noodig. Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg, dat deze steenen brooden worden. Daar zal brood zijn, brood voor U en voor Uw volk en voor de menschheid.

Het is de stem van den duivelschen verzoeker, die vleiend spreekt.

Schuiner vallen de zonnestralen.

Hooger, immer hooger, tasten en grijpen de schaduwen, die stijgen uit den grillig gespleten afgrond, waarlangs het smalle, duizelingwekkende pad naar boven stijgt.

Een rotsblok dendert neer in den afgrond, springt van klipsteen op klipsteen met donderend geluid. Dreunend klinkt tusschen de rotsen de echo. De stilte is begonnen te spreken. Wil ze Hem aan iets herinneren, Hem waarschuwen?

En weer omruischen Hem de lokkende, vleiende stemmen.

Zal Hij er naar luisteren?

En luistert Hij niet, dan gaat ook Zijn weg in de diepte, in de nacht-duistere diepte van het lijden. Dan wordt Hij door Zijn volk miskend en versmaad en verworpen.

Zal ook Zijn werk wegzinken in den afgrond?

En als Hij doet, wat de verzoeker Hem raadt?

Toejuichen zullen ze Hem en jubelend zullen ze Hem volgen. Dan is Hij een Messias naar hun hart.

Zullen ze Hem ook volgen, als Hij van hen vraagt, dat ze zullen opgeven het armzalig geluk van hun zondeleven? Zullen zij, de verzadigden, ook begeeren naar het levensbrood, dat de honger hunner zielen stilt? Zullen ze ook, vol heimwee, willen grijpen naar een geluk dat uitgaat ver boven alles, wat van de wereld is, om de wereld met de krachten der eeuwigheid en met het leven der eeuwigheid te vullen? Zullen ze uit de dalen van aardschen voorspoed den weg vinden, die langs steile, doornige paden omhoog voert naar God?

Daar beginnen Zijn oogen te lichten. Daar heft zich Zijn gestalte, als van een zwaren last bevrijd.

„De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat.”

Een ander verlangen van Zijn volk gaat Zijn in de toekomst blikkende ziel bezig houden.

Als Gij Gods Zoon zijt, de verwachte, vurig verlangde Messias, toon dan, dat Gij het zijt. Bewijs het hun.

Hebt Gij van God de krachten ontvangen, de wonderbare, die in U sluimeren en wachten, tot Gij hun wakker zult roepen, om ze alleen in de stilte ten zegen te stellen voor lammen en gebrekkigen, kranken en blinden?

Een volk verlangt méér van Zijn Messias. Een teeken van den hemel wil de schare hebben, een groot, in 't oogvallend, machtig wonder.

Ga tusschen het volk, als het zich in den tempel verzamelt, om met offers God te naderen. En stijg dan op de hoogste finne, om U van boven neder te werpen. Staat er niet geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eeniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot?

En als dan Gij, dien zij verpletterd in den afgrond denken, weer onder de schare treedt, zullen allen zich in diepen eerbied voor U buigen en onder den onweerstaanbaren indruk van dit machtig wonder zullen ze alles doen wat Gij hen beveelt, zullen ze U de beloften geven, die Gij zult willen ontvangen.

Zóó spreekt de verzoeker.

Een schaduw komt zich spreiden over het hooge voorhoofd van den Heiland. Hij kent de stem, die zoo vleierend, en, naar den maatstaf der wereld geoordeeld, zoo verstandig en zoo tot het kwade verlokkelijk fluijstert dicht aan Zijn oor.

Zal de schare alles doen en alles beloven?

Wellicht.

Maar zullen de beloften ook gehouden worden? En voor hoelang?

Tot die schare niet meer zal zijn onder den ban van het grootte gebeuren, tot de eerste, sterkste indruk is uitgewischt en ze wéér tot Hem zal komen, om een nieuw teeken van den hemel te verlangen.

Een geloof, dat zich op teekenen en wonderen grondt, dat door altijd weer nieuwe teekenen en wonderen gesterkt moet worden, een geloof, dat met de voorzienigheid Gods speelt en steeds nieuwe bewijzen daarvan verlangt, bezit niet het tot de zege voerende vertrouwen, is niet het levende, het sterke, het al-verwinnend geloof, dat Hij in de harten wekken wil.

Er staat ook geschreven: Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken.

Een derde wensch vraagt de aandacht van den Heiland, een wensch, die Hem wondervolle, glanzende beelden voor oogen toovert: de koningsdroom van Zijn volk.

Daar, waar de verte in blauwe dampen wegchemert, daar liggen de koninkrijken der wereld in al hun heerlijkheid. En *Hij* is tot die koninkrijken gezonden als de Koning, opdat Gods Rijk op aarde zou komen.

De heerschappij over de wereld en over de harten!

Och, dat alle harten zich mochten keeren tot Hem, opdat Hij ze zou kunnen brengen tot den Vader!

De wensch van Zijn volk smelt met Zijn eigen

verlangen samen en vraagt en beveelt: Vervul mij!

En is het dan zoo moeilijk, die wensch te vervullen?

Wat dringt daar zoo heet, zoo stormachtig op Hem in?

Wat fluistert en vleit, wat belooft zoo vast de vervulling van Zijn zoete verlangen?

„Gij zijt de Meester over de harten. Gij kent het hart tot in de verborgenste diepten. Gij kent het beter dan het hart zichzelf kent.

Daarom: Heersch er over, vermeerster het.

Laat de harten sidderen onder het geweld van Uw woorden, het wicht van Uw daden, de macht van Uw wezen, de onmetelijke kracht van Uw Goddelijkheid.

Laat het menschenhart juichen in zaligheid.

Laat het uitweenen in een vloed van verlossing-brengende tranen.

Laat het sidderen in den heeten gloed van het heimwee voor de poorten van het hoogste Geheim: voor God.

Laat het samenstemmen met de harmonie van het eeuwige, maar ontstem de snaren van het menschenhart niet.

Zoo gemakkelijk is daar in het hart de wanklank.

Het is een *menschelijk* hart, met menschelijk voelen, met menschelijk wenschen en verwachten, met menschelijke zwakheid ook.

Waarom het harde: het een óf het ander?

Waarom de zware eisch van boete? Waarom de harde leer der volkomenheid? Eng is de poort en smal is het pad, dáárheen voerend.

Door bloedigen strijd, door zelfverloochening en zelfvernietiging gaat dat pad heen. Weinigen zijn er en zullen er immer zijn, die het vinden. En nog weiniger zullen er zijn, die het gevonden pad willen gaan.

Zullen de harten zich weer voor U toesluiten, omdat Uw rede te hard en Uw eisch te zwaar is?

Uit den donkeren afgrond aan Zijn voeten stijgt en golft de damp van den nevel. En die damp verdicht zich, neemt vorm aan, wordt levend.

Is het bedrog?

Is het afgrijselijke werkelijkheid?

Geestenhanden grijpen naar Hem. Vurige oogen staren Hem aan, heerschende, brandende oogen, die een siddering doen gaan door Zijn ziel; Hij ziet ze in vreeselijke helderheid.

„Dáár is de heerlijkheid der wereld, vreugde en glans, macht en leven voor Uw volk, voor Uw menscheid.

Wilt Gij de herder zijn op dezen weg?

Wilt Gij het niet, Uw volk zal andere herders volgen, wolven in schaapskleederen, die hun vleien in hun wenschen en begeerten, die hun

hartsochten opzweepen, die zich Messias noemen en de vertrouwende zielen bedriegen en ze meesleuren op het pad, dat naar het verderf voert.

Gij kunt hen afwijzen, als Gij den ouden mensch der zonde maar een weinig in 't gevele komt.

Er blijft voor het eeuwige nog ruimte genoeg.

De rijken der wereld en hun heerlijkheid, een rijk van vrede, van glans, van leven, van vreugde. Dat alles wil ik U geven, als Gij, nedervallende, mij zult aanbidden; als Gij mij zult erkennen als de over de wereld heerschende geest.

En wilt Gij uw volk *niet* op dezen weg voeren?

Dan zullen ze een weg gaan, zonder u. Verlicht zal hij zijn door de vlammen, die opstijgen uit brandende dorpen en steden.

Hoort Gij hoe het geschetter van de vijandige hoornblazers, de overwinningroep van het aanstormende leger, terugstuit tegen de heuvelen en weergalmt in de rotsspelen?

Ziet Gij de roode vuurslangen breken uit het Allerheiligste, waarin God niet meer woont?

Ziet Gij de voorhof van den tempel, de straten en pleinen, vol met de lijken der gevallen, geslacht door het moordende zwaard?

Ziet Gij de mannen en vrouwen, uitgeteerd door den hongre met in hun starre verdoofde oogen nog de huivering van het groote lijden?

O, zie de onschuldige kinderen, Uw lievelingen.

In hun gebroken oogen zijn nog de tranen, die, maar te vergeefs, smeekten om medelijden.

Ziet gij de radelooze moeders, die hun handen, verwrongen van pijn en doodelijke benauwing, U tegenstrekken: Erbarm U over ons en onze kinderen, die wij onder het hart dragen, die aan onze borst rusten.

Gij kunt het verderf verre houden, het ontzettend gericht. Wees de Zaligmaker, de Heiland. Leidt Uw volk, de menschheid, heen naar het geluk, het leven, de macht, de zaligheid."

En de Eenzame kampt tegen de machten der duisternis, die Hem aanvallen in het hoogste, het edelste, dat in Hem leeft en zich zoo krachtig in Hem openbaart nevens Zijn groote, heilige liefde voor Zijn Vader in den hemel.

Hij kampt tegen de vreeselijke visioenen, die Hij voor zich ziet opstijgen uit den afgrond als spookachtige schimmen, en die toch zoo ontzettend waar zijn. En Hij weet, dat ze zullen worden tot gruwelijke werkelijkheid.

Zal de hel zegevieren?

Zal de geest der wereld over Hem en Zijn Rijk triomfeeren?

Wordt de verzoeking te zwaar voor het in liefde bevende hart van den trouwen Herder?

Daar heft Hij Zijn oogen op tot God.

„Er staat geschreven: Den Heere, uwen God, Zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.”

AFSCHEID.....

De zon stond in heur gouden poort
aan westelijken hemel.
ze overzag
nog éénmaal met heur zongezicht
den levensmoeden dag.....

Het laatste zongoud stroomde neêr,
ze gòòt het op de bergen.
wijd overal
en enk'le druppels vielen neer
beneê in 't stille dal.....

Plots..... van heur stroomend wònd're kleuren
één majesteitlijk wonder!
dook z' in de vuurzee onder
en sloot de gouden deuren!.....

„LENTEKIND”.

ONZE UITINGEN.

MET *ons* bedoel ik niet alleen maar u en mijzelf, maar alle menschen, „ons” allemaal onder elkaar.

En met „onze uitingen” bedoel ik niet alleen onze woorden, maar heel ons uiterlijk zijn, dat, wat van ons naar buiten komt.

* * *

Wij, menschen, zijn vreemde wezens. Meestal moeilijk te begrijpen. We begrijpen dikwijls onszelf, maar vooral elkaar niet.

Toch zou dit laatste veel gemakkelijker kunnen zijn.

Want, nog eens, wij menschen zijn vreemde wezens.

Liefst verbergen wij ons.

Waarom?

De een doet 't hierom, en de ander om wat anders.

Een koopman verbergt zijn gedachten uit zakenoogmerk. Hij moet niet alles zeggen, wat hij weet, want dat zou hem zijn winst kunnen kosten.

Daar is ook de moeder, die voor haar kind verbergt, hoe ziek 't wel is, om 't te sparen. De mevrouw, die voor haar dienstmeisje verbergt, hoe goed deze haar wel voldoet. Ze mocht eens om meer loon vragen, en dat wacht beter nog wat.

Maar — daar zijn ook wij allemaal, die onze gedachten verbergen, omdat wij, ja alleen maar omdat wij zulke vreemde wezens zijn. Omdat wij ons voor elkander schamen. Wat zeker heel vreemd is. Niemand van ons durft heelemaal voluit zichzelf te zijn.

Kijk hier.

We zijn blij. Waarom zingen we dan niet, dat 't huis schalt? Omdat we vinden, dat 't niemand aangaat, hoe 't met ons gesteld is. We zouden willen zingen, maar omdat we nu eenmaal onszelf niet leven, zwijgen we, neuriën misschien eens even zachtjes een wijsje voor ons heen, maar zwijgen verschrikt als we denken dat een vreemde ons misschien hooren zou.

We hebben verdriet. Waarom huilen we niet eens flink uit? We zouden wel willen huilen, maar — we kunnen niet hebben, dat de menschen raden ons verdriet, vragen, gissen, wéten. En we lachen, — omdat we verdriet hebben.

Zoo hoor ik veel menschen lachen, maar 't klinkt toch niet goed. Als een gebarsten porceleinen kopje, waar je tegen tikt. 't Klinkt wel, maar je hoort de barst.

Waaróm schamen we ons dan voor elkaar? Waarom lachen en zingen we niet, als we blij zijn, en laten anderen mee lachen, mee vroolijk zijn?

Waarom *schreien* we niet ons verdriet eens uit, en geven anderen zoo de gelegenheid, ons te troosten?

Zie, zóó zijn wij.

We zijn een kamertje met kleine ramen, en voor al de ramen dikke gordijnen.

We zijn een dichte deur. Wat er achter zit, weet niemand.

We zijn een boek in een vreemde taal.

We kunnen niet in elkanders wezen doordringen, begrijpen elkaar niet. We schamen ons voor elkaar, schuwen elkaar.

En dat alles onder een mooien schijn, onder den schijn van leven met elkaar. Van vriendschap. Van hartelijkheid.

Zooals buiten de zon kan schijnen, en 't lijkt warm. Maar toch *is* 't koud. Koud, om te hui-
veren, om weg te kruipen op een warm plekje.

Ieder heeft wel z'n warme plekje. Ieder heeft wel één of twee anderen, naar wie hij open is. Maar dat is aan dezen kant van 't veilige raam. Daarbuiten zijn al de andere menschen, daarbuiten is de kou.

Dat *hoeft* zoo niet.

Want waaróm moeten we ons voor onze blijdschap schamen? Waaróm stoppen we ons verdriet weg?

Nergens voor.

Waarom moeten we langs iemand heenloopen, tegen wie we graag vriendelijk zouden wezen?

Nergens voor.

Alleen — om alle menschenharten is in 't ruwe, harde leven een ijskorstje gekomen.

Laat ik nu wat vragen, vóór alle menschen áán alle menschen.

Verwarm dat koude, verkilde hart een beetje. Laat er even wat liefde in gloeien, voor een mensch, die naast u gaat op den weg.

Dan smelt 't ijs wel. Want zoo'n dikke laag is 't niet.

En dan komt er misschien wat meer beweging.

Dan zeggen we misschien vaker een vriendelijk woord.

Misschien doen we dan een keer een kleine goede daad aan 'n medemensch. Steken 'n hand uit. Zingen 'n lied, als de vreugd overloopt. Vragen om hulp, als we moeite hebben.

En *leven* 'n beetje meer.

DAGBOEK VAN LIEN.

2 September.

'k Ga door onder de hooge boomen.

De stammen gaan recht omhoog en daar heel, héél boven waaien de wijde kronen.

O, heerlijk, alléén te zijn, alléén te luisteren naar de machtige stemmen van die groene reuzen. Alléén te zijn, en vrij, en zelf-genoegzaam als een hooge boom.

8 September.

*Vanochtend vroeg kwam
een begrafenis langs ....*

Begraaf mij, als de dag begint. Als de schaduwen van de boomen lang zijn over den weg en de velden nat zijn van dauw. Of als de fijne motregen neerkomt uit de effen, grijze lucht. Begraaf me dan.

Maar och, waar vráág ik om? Ik zal dan tòch niet meer weten, wat met mij gebeurt. 'k Zal niet voelen, of de dag jong is, of al vol en licht. 'k Zal niets weten.....

En tòch, ik houd zoo van den morgen. Ik voel zoo graag de koelte van 't dagbegin. O, begraaf me, als de dag begint. Als de morgenwind over de velden gaat.

13 September.

Mijn hart luistert.....

Wat zegt mij de stem van 't ruischen, dat door 't lage griendhout vaart? Wat zegt mij de stem van de wijde stilte, die aankomt over de verre weilanden? Wat zingt 't lied van de hooge populieren, en wat spreekt de stem, die in de geheimzinnige wilgentakken suizelt?

Mijn hart luistert.....

En 't verstaat.

't Begrijpt uw lied, populieren en weilanden, en grienden.

't Verstaat uw stem, die spreekt van schoone dingen, die voorbij zijn, van licht, laaiend zomerleven dat u omving, en van grijze dood, die nu nà is.....

Mijn hart verstaát.

18 September.

Herjstbloemen.

't Licht van heel den zomer hebben ze door

hun blafen ingedronken, en nu, in de trieste najaarsdagen, geven ze 't terug in àl hun vroolijke kleuren.

Ik haal ze in huis, omdat ik van ze houd, van de dahlia's en de asters en de zonnebloemen.

Konden wij menschen maar net zijn als zij, en òók in de warme zomerdagen zonlicht opzamelen, om er straks, als de dagen donker worden en 't leven kil, onze herfst mee op te sieren!

23 September.

Buiten.

Bijna, *bijna* gaat de zomer weg.

Maar 'k kan 't niet begrijpen, want alles is nog zoo mooi.

Dat kàn allemaal niet weg gaan, daarvoor is 't tè licht, tè ver.

Waar gaat straks dit alles heen?

Waar blijven ze, de schittering van zoo'n boterbloemenwei? en de witte spiegeling van 't zonlicht in de verte over 't gras?

Waarheen gàát al dat mooi? 't Mooi van deze hooge-boomen-weg, en van 't blauwe licht, dat over de weiden hangt?

Er mòet ergens een plaats zijn, waar God dit alles tot Zich trekt. Waar Hij bewaart de stille schoonheid van zoo een rij wilgen langs de sloof, de prachtige deemoed van 't steeds maar buigende, wuivende riet.

Want dat schoonheid, de schoonheid-zèlf, echt, heelemaal vergaan zou, nee, dàt geloof ik niet.

Alleen de dingen, die heel den zomer door de schoonheid *gedragen* hebben, *die* moeten straks verdwijnen, maar de schoonheid zèlf — wordt bewaard.

25 September.

'k Heb er altijd 'n hekel aan gehad als de menschen 't hadden over 't *glimlachen* van de zon. 'k Vond 't zoo'n afgezaagde en nietszeggende uitdrukking.

Maar — vandaag hééft de zon geglimlacht, zoo heel fijntjes over alles heen. Op de toppen van de boomen glom 't licht en hier en daar op de weilanden.

't Was wel ècht *glimlachen*. Niet 't volle, gulle van een open lach, maar zoo'n zachte, verstolen *glimlach*, telkens even door 'n wolkengroep onderschept.

Vandaag hééft de zon geglimlacht, en nu nog, tegen den avond, plekt overal, op de boomen, op de weiden, een zachte schijn.

Kinderspel.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

LANGS DE WEGEN.

„Hier en daar een' plekke boenend
zit de zonne in 't duister veld,
rood, gelijk een oud versleten
stuk ongangbaar kopergeld.....”

Dit coupletje uit „Fiat lux” van Guido Gezelle kwam me vanmorgen in 't hoofd, toen 'k wéér de lucht grauw zag, vol dikke wolken, en ergens heel in de verte, flauw te onderscheiden, dóór een wolkensprei heen, de zon. Op den duur móeten die donkere luchten een mensch haast wel somber maken, en 'misschien is uit het nat en donker klimaat hier ook wel 'n beetje de zwaartillendheid van ons, Hollanders te verklaren!

Want dat we zwaartillend zijn wéten we. 't Is ons al dikwijls verteld. En we steken op dat punt werkelijk erg af bij b.v. de Franschen, waarvan wij, zoo uit de verte bekeken, de levensopvatting wel wat àl te luchtig vinden, wat àl te gemakkelijk.

Wij, Hollanders, leven vrij wat voorzichtiger, wat langzamer. We denken goed na, vóór we wat doen, overwegen lang de kansen, — wèl eens wat àl te lang!

Wij, Hollandsche jonge vrouwen, hebben van de nationale zwaartillendheid ook ons gerechte deel natuurlijk wel gekregen.

De *Belgische* meisjes schijnen, hoewel ze „vlak naast de deur” wonen, in dit opzicht van ons niets overgenomen te hebben. Althans, ik lees in „De Dameskroniek” iets over ze, dat *onze* meisjes, kalmer en bezadigder als ze over 't geheel zijn, allicht even 't hoofd zal doen schudden.

„De Dameskroniek” zet boven het artikeltje dat ik bedoel: „*Ook iets voor onze meisjes?*” Mijn lezeressen kunnen er het antwoord misschien op geven.....

„Hebben de Hollandsche meisjes, de studeerende meisjes, er wel eens aan gedacht, dat het laatste deel van haar vacantie juist valt in den

---

---

wijnoogst-tijd? en dat daarvoor in Frankrijk steeds handen tekort komen?

De Belgische studentes weten dat wel, en maken van die omstandigheid gebruik, om op een aardige, gezellige en tevens voordeelige manier haar vakantie buiten door te brengen in een mooie streek van Frankrijk: heele dagen in de buitenlucht, een licht, prettig werk verrichtend, kost en inwoning vrij, en — nog flink wat geld toe! — is dat geen ideaal-vacantie voor studeerende meisjes? En is ook een extra zakduid den meesten studeerenden meisjes niet van harte welkom?..... er zijn immers altijd zooveel onverwachte uitgaven te doen, waarvoor het maandgeld soms maar moeilijk toereikend is!

Zoo zijn verleden jaar een heele groep studeerende meisjes uit Mons (Bergen) de wijnoogst in Champagne gaan meemaken. Dit jaar gaan diezelfde meisjes wéér wijnoogsten, zoo goed is hun dat bevallen! maar ditmaal willen ze

een andere streek van Frankrijk leeren kennen, en gaan ze naar de Midi.

De Fransche wijnbouwers rekenen al op die hulp — in Frankrijk zelf zijn geen voldoende krachten beschikbaar, vreemd genoeg willen de Fransche studeerende meisjes niet van dat wijnoogsten weten, ze vinden het een te ongewoon werk, zien er daarom tegen op — dus schrijven de wijnbouwers, van Roussillon bijvoorbeeld, tegen dat de oogsttijd aanbreekt, eenvoudig naar de hen bekende adressen in België, om studeerende meisjes aan te werven. Het spreekt vanzelf, dat ook niet-studeerende meisjes welkom zijn.

In dat opzicht lijken de Belgische meisjes waf op de Amerikaansche. Ook in Amerika besteden de mannelijke zoowel als de vrouwelijke studenten een deel van hun vakantie om al werkend ergens in een mooie plaats buiten op het land of aan zee te kunnen zijn.

Waarom zouden Hollandsche studeerende

De gestrande Bark.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

jongens en meisjes niet hetzelfde doen? Waarom zouden ze niet óók eens gaan wijnoogsten in Frankrijk? al was het alleen maar als proef — om eens te zien, hoe dat werkje en dat leven daar hun bevalt!

Tot zoover „De Dameskroniek.”

Hoe vinden m'n lezeressen 't idee?

Ik voor mij was toen 'k 't pas las, erg enthousiast. Maar nu achteraf..... Als ik zèlf er in de verte eens aan dacht om op zoo'n manier te gaan „wijnoogsten,” zou ik toch vooraf wel alle noodige inlichtingen willen hebben. En eerst deugdelijk willen weten, wáár 'k terecht zou komen, en hoe 't daar gesteld was. Zóó maar wegtrekken zou 'k in géén geval.

Want, lezeressen, ik ben óók een Hollandsche, en bij ons gáát dat allemaal nu eenmaal zoo gemakkelijk niet!

Nu we tóch „in 't buitenland zitten,” wil ik gelijk nog iets erg buitenlandsch overnemen uit „*Het Haagsche Volk.*”

Het artikeltje, waaruit 'k 'n paar stukken overneem, draagt tot titel: „De gediplomeerde bruid.” M'n lezeressen zullen misschien al geraden hebben, dat die „bruid” uit Amerika komt, wat ook inderdaad zoo is.

„Er is n.l. in Boston,” aldus „*Het Haagsche Volk,*” „een hoogeschool opgericht waar de meisjes in een cursus van drie jaar opgeleid zullen worden tot — ja, tot — „gediplomeerde bruid.” Deze titel op haar visitekaartje duidt aan dat ze opgeleid is voor het huwelijk in den ruimsten zin van het woord. Volgens het leerplan ligt het zwaartepunt in het psychologisch onderricht, maar gezien de praktische geest der Amerikanen, is het zeker dat de opleiding in huishoudelijke bekwaamheid niet verwaarloosd wordt.

Nu hebben we in alle landen wel huishoud- en kookscholen, cursussen in kinderverzorging en opvoeding; ook zuigelingencrèches, waar het verloofde meisje, indien gewenscht, inzicht en scholing kan krijgen, maar een inrichting van onderwijs, waar, als nu in Boston zoozeer ernst wordt gemaakt met de toekomstige taak der getrouwde vrouw, kenden we tot dusverre niet.

Zeker, de economische omstandigheden drijven de vrouwen, die hoe langer hoe meer de overhand krijgen, wat getalssterkte betreft, naar de zelfstandige beroepen. Maar velen van haar die later toch haar werkelijke roeping kunnen volgen en vrouw en moeder worden, staan dan de handen verkeerd. En niet alleen in letterlijken zin. Ook geestelijk zijn ze dikwijls gedesoriënteerd. Ze waren gewend aan zelfstandigheid, aan vrijheid en ze hebben moeite zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden, ze zien dikwijls

neer op de huishoudelijke werkzaamheden, die haar eentonig en minderwaardig voorkomen.”

„Trouwen is zoo'n kunst niet,” gaat het blad verder. „Maar een goed huwelijk maken en het op peil houden! Als ze eens wisten hoeveel menschenkennis en begrip, hoeveel aanpassing, toewijding en liefde daarvoor noodig zijn, hoezeer beschaving en ontwikkeling ook al met het oog op de opvoeding der kinderen, juist in deze „functie” van pas komen, wat zouden ze het een interessant „vak” vinden! En niets zou meer onbelangrijk of minderwaardig worden geacht, omdat ze alle kleinigheden, alle onderdeelen dan gaan plaatsen tegen den lichtenden achtergrond van het geheel.”

Oók alweer niets voor ons, zoo'n Hoogeschool voor bruidjes. Maar of 'zooiets hier niet nüttig zou kunnen zijn? Lees onderstaand stukje maar eens, dat ik in „*De Nieuwe Eeuw*” vond. In een artikeltje: „*Vrouwen die ik ontmoette*” geeft dit blad het volgende schetsje:

„Ik was een dagje bij d'r op visite en ik bewonderde haar.

In huis alles „zindelijk en net.”

Haar vier kinderen vond ik schatten: lief, eenvoudig en natuurlijk. Gehoorzamen deden ze, zelfs nu er bezoek was, onmiddellijk. Moeder verspilde niet veel woorden. Met een langen, veelzeggenden blik van haar rustige oogen wist zij zelfs de lastigste nog te beheerschen.

Zij zelf was flink en gezond, aardig gekleed en opgeruimd.

Het werk vloog haar uit de handen en met een vroolijk gelaat werd manlief ontvangen toen die van kantoor kwam. Kortom een model huisvrouw en moeder. Toch was ook zij voor haar huwelijk op kantoor en dus maar zelden bij moeder in 't huishouden geweest.

En zij deed alles zelf: koken, schrobben en boenen, alle naai- en verstelwerk, tot zelfs de wasch toe. Ja! ook de wasch! 's Morgens vroeg al, voor man en kinderen op waren.

Ze klaagde geen oogenblik over haar drukke bezigheden. Ze was niet zenuwachtig of gejaagd. En haar geest was frisch genoeg om met opgewektheid de vele vragen van haar weetgrage bengels te beantwoorden of met moederlijk welbehagen hun drukke spelen te volgen. Nog eens: ik bewonderde haar.

We hadden samen de woelwaters onder de wol gestopt en zaten nu gezellig bij elkaar onder de lamp. Mijnheer hield van boeken. Met begrijpelijke trots liet hij me enkele mooie werken zien die hij, ondanks zijn alles behalve schitterend inkomen, had weten te bemachtigen. Het was de eenige versnapering die hij zichzelf, buiten zijn gezin om, toestond.